

સ્વાસ્થ્ય માટે પૌષ્ટિક આહાર

વિટામિન્સ, મિનરલ્સ, પ્રોટીન, કેલ્શિયમ અને આયર્નથી ભરપૂર
અમૃત ઓર્ગેનિક ફૂડ

A FARMER-OWNED CO-OPERATIVE,

Amul

ORGANIC DESI CHANA

FREE FROM PESTICIDES

Certified as per
Indian Organic NPOP Standards

Product of India

પ્રકાશન:- ઈન્દ્રાજિત મેનેજિંગ ડિરેક્ટર (બનાસ ડેરી), બનાસકાંઠ જિલ્લા સહકારી દૂધ ઉત્પાદક સંઘ લિ., પો.બો. ૨૦, પાલનપુર-૩૮૫૦૦૧

**Banas
Dairy**
India's Pride - Asia's Best

અંક : ૧૬ | ઓપ્રિલ-૨૦૨૪

www.banasdairy.coop

banasdairy1969

banasdairy1969

banasdairy1969

banasdairymedia

બનાસની ધરતીનો

ધરતી

બનાસ ડેરી દ્વારા બનાસકાંઠ જિલ્લાના
વિવિધ તાલુકાઓમાં યોજાયો દૂધ દિન
અને મહિલા જાગૃતિ કાર્યક્રમ.

પ્રાકૃતિક ખેતીની દિશામાં વધુ એક પણેલ :
રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્ય દેવપ્રતિજ્ઞની અધ્યક્ષતામાં
સાધારણ ખાતે કૃષિ સંવાદ કાર્યક્રમ.

ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીએ
માં અંબાના ચરણોમાં શીશ નમાવી
પશુપાલકો માટે પ્રાર્થના કરી.

દૂધ દિન અને મહિલા જગ્યાતિ કાર્યક્રમ

બનાસ તેરી દ્વારા બનાસકાંઠા જિલ્લાના વિવિધ તાલુકાઓમાં યોજવામાં આવ્યો

01

બનાસની માતા બહેનોના
પુરુષાર્થીને પરિણામે,
બનાસ ડેરી નો હંડો આજે
દુનિયામાં વાગી
શરૂ છે.

02

મહિલા પશુપાલકોના
આશીર્વાદ થકી બનાસ
ડેરી ની દેશની
જીવાદીએ

03

પશુપાલન વ્યવસાયમાં
મહિલાઓના ઉત્સાહ, સર્મખ્યા
અને જુદ્ધાને કારણે બનાસ
ડેરીએ વૈશ્વિક ધ્યાનિ
મેળવી છે.

04

પશુપાલકોને દૂધના ભાવ
અને ભાવ વધારો ચૂકવવામાં
અગ્રેસર રહેવાની પરંપરા
બનાસ ડેરી જાળવી
શરૂ.

બનાસ તેરી દ્વારા એપ્રિલ ૨૦૨૪ દરમિયાન ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીની વિશેષ ઉપસ્થિતિમાં દૂધ શીતકેન્દ્ર (દાંતા), બનાસ મેડિકલ કોલેજ, મોરિયા (દાંતીવાડા), બનાસ સંકુલ (સણાદાર), લોરવાડા (ડીસા), પાલનપુર (બનાસ તેરી), વડગામ (બનાસ તેરી), સામરવાડા (ધાનેરા), લુણાલ (થરાદ) તાલુકાની મહિલા પશુપાલકો માટે "દૂધ દિન અને મહિલા જગ્યાતિ કાર્યક્રમ" નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં ચેરમેનશ્રી એ બનાસ તેરી દ્વારા મહિલા પશુપાલકાના ઉત્સાહ, સમૃદ્ધતા અને સુખાકારી માટે થતાં કલ્યાણકારી કાર્યોની માહિતી સંદર્ભે સંવાદ કર્યો હતો તેમજ દૂધ ઉત્પાદન ક્ષેત્રે અગ્રેસર રહેનાર મહિલા પશુપાલકોને સંમાનિત કરવામાં આવી હતી..

મહિલા પશુપાલક બનાસ તેરીની શક્તિ છે, સન્માન છે, હર્ષ છે, ઉત્કર્ષ છે અને જિલ્લા સહિત દેશનું ગૌરવ છે. બનાસ તેરીએ મહિલા પશુપાલકોને લાભાર્થી બનાવીને નાણાકીય સશક્તિકરણને પ્રોત્સાહન આપ્યું છે. બનાસતેરી સાથે જોડાયેલ સશક્તિ, સક્રમ અને સ્વાવલંબી નારી શક્તિને સલામ!

શ્રેષ્ઠ ભાવ, દૂધ સિવાયના અન્ય સાહસો થકી વધુ આવક મળવા તેમજ પશુપાલક-ખેડૂતોના હિતમાં નિર્ણયોની ખુશી સ્પષ્ટ જોવા મળી હતી. ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીએ દૂધ દિન અને મહિલા જગ્યાતિ કાર્યક્રમ પ્રસંગે મહિલા પશુપાલકો સાથે સંવાદ કરતાં જણાવ્યું હતું કે સ્વ. શ્રી ગલબા કાકાએ રોપેલા બીજમાંથી બનાસ તેરી આજે વટવૃક્ષ બની લાખો પશુપાલકોને સમૃદ્ધિનો છાંયડો આપી રહી છે. આજે બનાસ તેરી લાખો મહિલા પશુપાલકો માટે પિયર સમાન છે, કારણ કે બનાસ તેરી સાથે પશુપલાકોનું એ પ્રકારનું જોડાણ અને સંબંધ છે, જેના થકી તેમને તેરીમાં ઘરનું વાતાવરણ મળે છે. આ વટવૃક્ષને સાચવવાની જવાબદારી બનાસ પરિવારની છે, કારણ કે ગુજરાત સહીત અન્ય રાજ્યોના દરેક પશુપાલક પરિવારના ઉત્થાન અને સુખાકારી તેમજ પશુપાલકોના સર્વાંગી વિકાસ સહિત પશુપાલન વ્યવસાયનો વ્યાપ વધારવા માટે વડગ્રાધારન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં બનાસ તેરી

કટીબદ્ધ છે. બનાસ તેરીએ ગ્રામીણ અર્થતંત્રને મજબૂત બનાવ્યું છે, ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં રોજગારીનું સર્જન કર્યું છે, મહિલા સશક્તિકરણને વેગ આપ્યો છે અને ખેડૂતો-પશુપાલકને આત્મનિર્ભર બનાવ્યા છે, ગ્રામીણ વિસ્તારોને સશક્ત બનાવ્યા છે, સમગ્ર દેશમાં પશુપાલક પરિવારોને આર્થિક રીતે મજબૂત બનાવ્યા છે. આજે બનાસ તેરી સાથે જોડાઈને મહિલા પશુપાલકોને પ્રેરણા પ્રાપ્ત થઈ છે, મોટા સપનાઓ સાકાર થયા છે અને સિદ્ધિઓ હાંસિલ થઈ છે. 'મહિલા સશક્તિકરણ' એ બનાસ તેરીનું સૂત્ર જ નથી પરંતુ એક સંકલ્પ છે, જે જનભાગીદારીથી સાકાર થઈ રહ્યો છે. મજબૂત અને આત્મનિર્ભર બનાસ તેરીનું નિર્માણ મહિલા શક્તિના સમર્થન અને તાકાત વિના શક્ય નથી, તેઓ વિકસિત અને સમૃદ્ધ બનાસકાંઠાનો મુખ્ય આધારસ્તંભ છે. બનાસ તેરીની મહિલા પશુપાલકોએ સાબિત કરી દીધું છે કે કોઈપણ પરિસ્થિતિ હોય, તેઓ પરિશ્રમ કરીને પ્રગતિ કરવામાં કોઈથી ઓછા નથી.

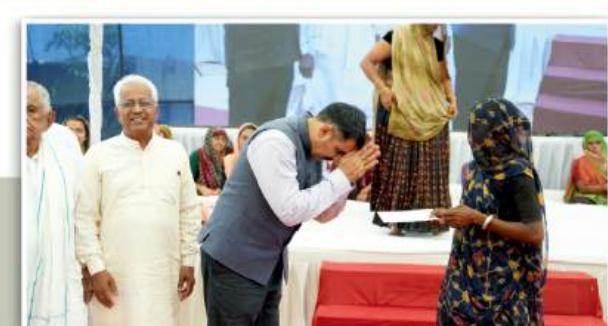
**બનાસ ડેરીની મહિલા પશુપાલકોએ
ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ઉપર વરસાત્યા અપાર આશીર્વાદ**

**મહિલા પશુપાલકોના કલ્યાણ અર્થે બનાસ ડેરી દ્વારા કરાતા
વિકાસલક્ષી કાર્યોનું પરિણામ છે આ સ્નેહ,
પ્રેમ અને વિશ્વાસનાં દ્રશ્યો.**

**દૂધ ઉત્પાદન ક્ષેત્રે અગ્રેસર રહેવા બદલ
ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈના**

શુભઘર્સે સંભાનિત થનાર મહિલા પશુપાલકો

બનાસ ડેરી સંકુલ, સણાદર ખાતે યોજાયો પ્રાકૃતિક કૃષિ સંવાદ કાર્યક્રમ

પ્રાકૃતિક ખેતીને વધુ વેગ મળે અને ખેડૂતો મહિતમ પ્રાકૃતિક ખેતી કરે તે માટે ખેડૂતોને પ્રોત્સાહિત કરવા યોજાયો પ્રાકૃતિક કૃષિ સંવાદ કાર્યક્રમ.

રાસાયણિક ખાતરોનો વપરાશ છોડી તંદુરસ્ત જીવન જીવવા માટે પ્રાકૃતિક કૃષિ પદ્ધતિ અપનાવવા રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રતિજીનું આહ્વાન

પ્રાકૃતિક ખેતી આત્મનિર્ભર ગામડાઓનો આધાર છે.

પ્રાકૃતિક કૃષિમાં ગાયના છાણ, ગૌ-મુશ્કીય બનતા બીજામૃતથી બીજાને સંસ્કારિત કરવામાં આવે છે. જેથી સ્વસ્થ બીજ દ્વારા ગડપી અંકુરણ થાય છે.

સ્વાસ્થ્યપ્રદ કૃષિ ઉત્પાદનોના ભાવ પ્રમાણમાં વધુ મળવાથી સરવાળે ખેડૂતોને ફાયદો

રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રતિજીએ ગામે ગામ પહોંચીને ગાય આધારિત પ્રાકૃતિક ખેતી થકી માનવજીવનને સુરક્ષિત કરવાના અભિયાન સાથે જીવન પરિવર્તનનું મોટું કાર્ય કર્યું છે અધ્યક્ષશ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી

નાસ ડેરી સંકુલ, સણાદર ખાતે મહામહિમ રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્ય દેવપ્રતિજીની અધ્યક્ષતામાંઅને યેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીની વિશેષ ઉપસ્થિતિમાં પ્રાકૃતિક કૃષિ સંવાદ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. જેમાં રાજ્યપાલશ્રી અને યેરમેનશ્રી એ રાસાયણિક કૃષિ છોડીને પ્રાકૃતિક કૃષિ અપનાવવા અને આત્મનિર્ભર કૃષિની દિશામાં આગળ વધવા માટે જિલ્લાના ખેડૂતોને અનુરોધ કર્યો, કારણ કે પ્રાકૃતિક કૃષિથી ગામડાઓ સમૃદ્ધ અને આત્મનિર્ભર બની શકે છે. આ પ્રસંગે રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્ય દેવપ્રતિજીએ ખેડૂતોને જીવનની ફળદ્વારા અને ઉત્પાદકતા વધારવા માટે દેશી ગાય આધારિત પ્રાકૃતિક ખેતી પર ભાર મૂકીને રાસાયણિક ખેતીમાંથી કુદરતી ખેતી તરફ વળવા અનુરોધ કર્યો તેમજ જીવમૃત અને ઘનજીવમૃતની તૈયારી અને ઉપયોગ અંગે વિગતવાર માર્ગદર્શન આપ્યું હતું. પ્રાકૃતિક કૃષિ કરવાથી જીવ, જીવન, પર્યાવરણ અને સ્વાસ્થ્યનું રક્ષણ થાય છે, ખેતીનો ખર્ચ ઘટે છે અને ઉત્પાદન વધતાં સરવાળે ખેડૂતોને ફાયદો થાય છે.

બનાસકાંઠા જિલ્લાના દિયોદરના સણાદર ખાતે આવેલી બનાસ ડેરીમાં રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રતિજીની ગરિમામય ઉપસ્થિતિમાં પ્રાકૃતિક કૃષિ સંવાદ યોજાયો હતો. રાજ્યપાલશ્રીએ ડેરી ખાતે આદિસ્ક્રીભ પ્લાન્ટ તથા પોટેટો પ્લાન્ટની મુલાકાત લઈ ડેરી વિશે જાણકારી મેળવી હતી. ભારતીય નવું વર્ષ - ચૈત્ર માસના પ્રારંભે શુભકામનાઓ આપી રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રતિજીએ બનાસ ડેરીમાં મોટી સંખ્યામાં આવેલા પશુપાલકો અને ખેડૂતોને પ્રાકૃતિક કૃષિ અંગે વિગતવાર માહિતી આપી પ્રાકૃતિક કૃષિ તરફ વળવા અનુરોધ કર્યો હતો.

રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રતિજીએ જીવાયું હતું કે આજે બનાસકાંઠા જિલ્લાના અનેક ખેડૂતો એકતા, સંગઠન અને સહકારિતાના ભાવ સાથે ખૂબ પ્રગતિ કરી રહ્યા છે અને ખૂબ આવક મેળવી રહ્યા છે, તે બનાસ ડેરીના માધ્યમથી યેરમેનશ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીના નેતૃત્વમાં થયું છે. આજે જ્યારે દુનિયાની સૌથી મોટી સમસ્યા ગ્લોબલ વોર્મિંગ છે, જેનાથી માનવજીવનને ખૂબ મોટું નુકશાન થઈ રહ્યું છે, ત્યારે પ્રાકૃતિક ખેતીથી તેને નિવારી શકાય છે. ન્યૂયોર્કની એક આંતરરાષ્ટ્રીય ન્યૂઝ એજન્સીના ભારતના આંધ્રપ્રદેશના સંશોધનાત્મક અહેવાલ વિશે જીવાવતાં રાજ્યપાલશ્રીએ જીવાયું હતું કે, ભારે વરસાદથી ખેતરોમાં ખૂબ મોટા પ્રમાણમાં પાણી ભરાઈ રહે છે. જેના કારણે જીવન અને પાકને ખૂબ મોટું નુકશાન થાય છે. આવા સમયે પ્રાકૃતિક ખેતી કરતા ખેડૂતોને ખૂબ મોટા પ્રમાણમાં નુકશાન થાય છે. જ્યારે રાસાયણિક ખેતી કરતા ખેડૂતોને ખૂબ મોટા પ્રમાણમાં નુકશાન થાય છે.

રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રતિજીએ જૈવિક ખેતી અને પ્રાકૃતિક ખેતી અંગેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરી પ્રાકૃતિક ખેતીના ફાયદા અને મહત્વ ખૂબ સરળ ભાષામાં સમજાવ્યા હતા. તીએપી અને યુરિયા જેવા રાસાયણિક ખાતરોના વપરાશથી જીવનની ઉપરનું પડ ખૂબ સખત બની જાય છે, જેથી પાણી જીવનમાં શોખાતું નથી અને ખેતરોમાં ભરાઈ રહે છે. જેને લીધે ખેતર બંજર અને બિન ઉપજાઉ બની જાય છે. રાસાયણિક ખાતર અને જંતુનાશક દવાઓના બેફામ ઉપયોગથી કેન્સર સહિતના ગંભીર રોગોનો જતરો રહે છે. જ્યારે પ્રાકૃતિક ખેતીથી પાણી જીવન પર ભરાઈ રહેવાને બદલે જડપથી શોખાઈ જાય છે અને જીવન મુલાયમ અને ફળદૂપ બને છે. વધુમાં તેમણે જીવાયું હતું કે ખેતીલાયક

જીવન અને ખેતીને જો બચાવવી હશે તો દેશી ગાય આધારિત પ્રાકૃતિક ખેતી જ શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ છે. એક દેશી ગાયની મદદથી ત૩૦ એકર જીવનમાં પ્રાકૃતિક ખેતી થઈ શક છે. પ્રાકૃતિક કૃષિથી જીવ-જીવન અને પર્યાવરણની રક્ષા થાય છે, કૃષિ ઉત્પાદન ઘટ્ટના નથી. દેશી ગાયનું જતન અને સંવર્ધન થાય છે. પાણીની બચત થાય છે. કૃષિ ખર્ચ નહિવતું આવવાથી અને સ્વાસ્થ્યપ્રદ કૃષિ ઉત્પાદનોના ભાવ પ્રમાણમાં વધુ મળવાથી સરવાળે ખેડૂતોને ફાયદો થાય છે. પ્રાકૃતિક કૃષિ પદ્ધતિ અને જીવમૃત બનાવવાની રીત સમજાવી લોકોને રાસાયણિક ખાતરોનો વપરાશ છોડી તંદુરસ્ત જીવન જીવવા માટે પ્રાકૃતિક કૃષિ પદ્ધતિ અપનાવવા રાજ્યપાલશ્રીએ જીવાયું હતું.

પ્રકૃતિ સાથે છેડાઇ કરવાના પરિણામે આજે માનવજીત બોગવી રહ્યું છે તેમ જીવાવી, જીવ વાયુ પરિવર્તનના પડકારો સામે ભારત વર્ષની જીવન, નાગરિકોનું આરોગ્ય, પાણી, પર્યાવરણ અને ખેડૂતોને પ્રાકૃતિક કૃષિ જ બચાવી શકશે. ખેતીમાં વધુ પડતા રાસાયણિક ખાતરોના વપરાશને કારણે જીવનમાં સુક્રમ જીવાણુંઓનું પ્રમાણ ઘટતાં ઓર્ગનિક કાર્બન ઓછો થયો છે, પ્રાકૃતિક ખેતીથી જીવનમાં સુક્રમ જીવાણુંઓનું પ્રમાણ વધે છે એટલું જ નહીં, જીવનના ઓર્ગનિક કાર્બનમાં પણ જડપથી વધારો થાય છે.

રાજ્યપાલશ્રીએ વધુમાં ઉમેયું હતું કે પ્રાકૃતિક ખેતીનું આ અભિયાન જન માનસ સુધી પહોંચે તે માટે વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ આવ્યાન કર્યું છે, ત્યારે સૌ ખેડૂતો પ્રાકૃતિક ખેતી અપનાવે તે ખૂબ જ જરૂરી છે. તેમણે આ તકે પવિત્ર ધરતી માતાને એર મુક્ત બનાવી ઉપરિથતોને પ્રકૃતિ તરફ પાછા વળવા અપીલ પણ કરી હતી.

બનાસ ડેરીના યેરમેન અને વિધાનસભાના અધ્યક્ષશ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીએ ત્રાણિતુલ્ય જીવન જીવતા રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રતિજીનું સ્વાગત કરતાં જીવાયું હતું કે, તેમણે

ગામે ગામ પહોંચીને ગાય આધારિત પ્રાકૃતિક ખેતી થકી માનવજીવનને સુરક્ષિત કરવાના અભિયાન સાથે જીવન પરિવર્તનનું મોટું કાર્ય કર્યું છે. અધ્યક્ષશીએ જણાવ્યું હતું કે, પ્રાકૃતિક કૃષિથી ખેડૂતોને ખૂબ ફયદો થશે અને નાગરિકોને ઝેરમુક્ત ખોરાક મળી રહેશે, આપણો સૌ બનાસકાંઠાવાસીઓ બેગા મળીને આ કાર્યને આગળ લઈ જઈએ. પ્રાકૃતિક કૃષિને વેગ મળે એ હેતુથી પ્રાકૃતિક ખોરાકનું બ્રાન્ડિગ બનાસ ડેરીના માધ્યમથી કરવામાં આવે છે. આજે બનાસ ડેરીના માધ્યમથી એક કરોડ કરતાં વધુ વૃક્ષો વાવીને બનાસની ધરતી પર વૃક્ષોનું વાવેતર અને જતન કરવામાં આવે છે. બનાસ ડેરી ગાયના ગોબરમાંથી CNG તૈયાર કરીને વેચાણ કરે છે તથા જીપાનની કંપની સાથે MOU પણ કર્યા છે, જેનાથી ખેડૂતો દૂધની જેમ ગોબરથી પણ આવક મેળવી રહ્યા છે.

રાસાયણિક ખેતી, જે યુરિયા અને ડીઓપી જેવા જંતુનાશકો પર વ્યાપકપણે આધાર રાખે છે, જે ખર્ચાળ અને જમીનને નુકસાન પણ કરે છે. જ્યારે પ્રાકૃતિક ખેતીમાં માત્ર ગાયના ગોબર અને

ગૌમૂર દ્વારા ઓછા ખર્ચ વધુ કૃષિ પાક લઈ શકાય છે. પ્રાકૃતિક ખેતીથી કૃષિ પેદાશમાં ઘટાડો નહીં પરંતુ ઉત્તરોત્તર વધારો થાય છે. રાસાયણિક ખેતીએ જમીનની ઉત્પાદકતામાં નોંધપાત્ર ઘટાડો કર્યો છે, જેના લીધે ઓર્ગનિક કાર્બનનું સ્તર ૦.૫ નીચે આવી ગયું છે. જોકે, તેમણે વિશ્વાસ વ્યક્ત કર્યો હતો કે કુદરતી ખેતી પદ્ધતિઓ અપનાવવાથી જમીનની કાર્યક્ષમતા પાછી મેળવી શકાય છે અને ઓર્ગનિક કાર્બનનું સ્તર વધારી શકાય છે. ખેડૂતો પ્રાકૃતિક કૃષિના પ્રમાણિત ઉત્પાદનોની નિકાસ કરે છે, ત્યારે તેમને આ ઉત્પાદનોની સારી તિંમત મળે છે. એટલે પ્રાકૃતિક ખેતીને જનઆંદોલન બનાવીને તે દિશામા આગળ વધવા ખેડૂતોને તેમજ પ્રાકૃતિક ખેતી કરતા ખેડૂતો પાસેથી પેદાશોની ખરીદી કરવા સૌ લોકોને ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીએ અનુરોધ કર્યો હતો.આ પ્રસંગે બનાસ ડેરીના વાઈસ ચેરમેનશી ભાવાળભાઈ રબારી, એમટી શ્રી સંગ્રામભાઈ ચૌધરી સહિત મોટી સંખ્યામાં ખેડૂતો, પશુપાલક ભાઈ-બહેનો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

દૂધ ઉત્પાદનમાં વધારો કરવા ઉપયોગ કરો સાઈલેઝ ચારો

સાઈલેઝ એટલે પશુઓને નીરવામાં આવતો આથેલો ચારો (ધાસચારાનું અથાડું), જેમાં ૭૦% જેટલો બેજ હોય છે. જેનો ખેડૂત તેમના (ગાય અને ભેસ).પશુઓને ખવડાવવામાં ઉપયોગ કરે છે, સાઈલેઝ બનાવવા માટે મુખ્ય પાક મકાઈ છે. જેમાં ૮૦-૮૫ દિવસ પછી મકાઈના ઢૂળનો દાઢો દુધિયો ૩૩ ટકા પીણો થાય એટલે લીલી મકાઈ કર્ટિંગ કરી, નાનાં-નાનાં ટુકડાઓમાં ચાંકિંગ કરી, આથો લાવવાં દ્રાવજા ઉમેરી, હવાચુસ્ત રીતે ગાંસશીઓમાં પેક કરી ૨૧ થી ૨૫ દિવસ પછી સંપૂર્ણ (Fermentation) આથો આવે એટલે શુદ્ધાવતાયુક્ત સાઈલેઝ તૈયાર થાય.

સાઈલેઝ ના શાયદાઓ

જ્યારે લીલા ઘાસની અછત હોય ત્યારે સાઈલેઝ (આથેલો ચારો) લીલા ઘાસની અછત ને પુરી કરવા માટેનો સસ્તો અને પોષક ચારો છે.

ઉભા પાકની કાપણી એકી સાથે થતી હોવાથી બીજુ અદ્દુમાં કોઈપણ પ્રકારના નુકસાન વગર જમીન ઝડપથી ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે.

પશુઓને પોષક તત્ત્વો ચુક્ત ખોરાક આખા વર્ષ દરમિયાન મળી રહે છે.
લીલો ઘાસચારો કાપવા માટે દરરોજ મજુરોની જરૂર પડે છે,
જ્યારે સાઈલેઝ માટે મકાઈ પાકની કાપણી માટે દરરોજ મજુરોની જરૂર પડતી નથી.

એક સરખી શુદ્ધાવતાનું લીલુ ઘાસ પશુઓને દરેક મોસમમાં ઉપલબ્ધ થાય છે.

સાઈલેઝનો સંગ્રહ ઓછી જગ્યામાં સહેતાઈથી થઇ શકે છે.

દૂધ ઉત્પાદનમાં ૫% થી ૧૦% નો વધારો થાય છે અને પશુની તંદુરસ્તીમાં સુધારો થવાથી વંદ્યત્વના પ્રશ્નો નહીંવત રહે છે.

બનાસ ગોબરગોસ પ્લાન્ટનાં ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનો

બનાસ ગોબરધન બ્રાહ્મિન અમૃત

- ડાઇજેસ્ટરમાંથી પ્રવાહી રૂપે નીકળતી સ્લરી બનાસ ગોબરધન બ્રાઉન અમૃત કહેવામાં આવે છે.
  - અમૃત જેતરમાં સીધુ જ વાપરી શકાય છે જે છાણીયા ખાતરના હેતુને પૂર્ણ કરે છે.
  - અમૃત પ્રવાહી ખાતર ઉભા પાકમાં બે થી ત્રણ વખત કુવારા / ટપક / પાણી સાથે એકરે ૫૦૦ લીટરના જથ્થામાં આપવામાં આવે તો ખુબ જ સારા પરિણામ મળે છે.
  - જમીનના ભૌતિક, રાસાયણિક અને જૈવિક બંધારણમાં સુધારો કરે છે.
  - હવામાંથી નાઈટ્રોજન સ્થિર કરી છોડને આપે છે તથા જમીનમાં રહેલ અલભ્ય ફોર્સફર્રસને દ્રાવ્ય કરી છોડને લભ્ય બનાવે છે.
  - છોડની રોગ પ્રતિકારક શક્તિમાં વધારો કરે છે.
  - જેતરમાં પાણીની જરૂરીયાતમાં ઘટાડો કરે છે.

બનાસ સેન્ટ્રીય ખાતર

- સેન્ટ્રિય ખાતરમાં રહેલ કાર્બનિક દ્વય જમીનની સંરચનામાં સુધારો કરવા માટે મહત્વનો ફાળો આપે છે, પરિણામે જમીનમાં પાણીની સંગ્રહશક્તિમાં વધારો કરે છે.
  - જમીનનું ધોવાણ થતું અટકાવી જરૂરી પોષકતત્વોની જાળવણીમાં વધારો કરે છે.
  - છોડની અસરકારક વૃદ્ધિ માટે શ્રેષ્ઠ પોષકતત્વો મદાન કરે છે.
  - છોડના વૃથિય અને વિકાસમાં મદદરૂપ બને છે.
  - છોડને રાસાયણિક ખાતરો કરતાં વધુ સરળતાથી પોષકતત્વો પૂરા પાડે છે.
  - જમીનમાં માઈક્રોબાયલ પ્રવૃત્તિને પ્રોત્સાહન આપે છે. જેથી જમીનમાં અનિચ્છનીય બેક્ટેરિયા ઘટાડે છે.
  - છોડને રોગપ્રતિકારક શક્તિ મદાન કરે છે.
  - છોડમાં હાઈટમાં વધારો કરી ફળ, ફલમાં વધારો કરે છે.

બનાસ ગોબરધન પ્રોમે

- બનાસ ગોબરધન પ્રોમ એ મુખ્ય ઉપકરણીય તો પોષકતત્વો ધરાવે છે.
    1. ફોસ્ફરસ 2. સેન્ટ્રિય તત્વો 3. નાઈટ્રોજન
  - ફોસ્ફેટ યુક્ત રાસાયણિક ખાતરોના વિકલ્પ તરીકે કામ કરે છે અને જમીનને લાંબા સમય સુધી જરૂરી પોષકતત્વોથી સમૃદ્ધ બનાવે છે.
  - જેતરમાં બીજી સીઝનમાં વાવણી કરવામાં આવતા પાકને પણ પ્રથમ સીઝન જેટલી જ કાર્યક્રમતાથી ફોસ્ફરસ પૂરો પાડે છે.
  - પ્રોમ ખાતરમાં સેન્ટ્રિય તત્વો પૂરતા પ્રમાણમાં હોવાથી ફોસ્ફરસ તત્વનું જમીનમાં ધોવાણ કે ફીકિંગ થતું નથી.
  - પ્રોમ ખાતરમાં સેન્ટ્રિય તત્વો પૂરતા પ્રમાણમાં હોવાથી પ્રાથમિક પોષકતત્વો અને કોભાટ, કોપર, જિંક જેવા સૂક્ષ્મ પોષકતત્વો પણ છોડને મળે છે.
  - જ્યાં ફોસ્ફેટ યુક્ત રાસાયણિક ખાતરો સંપૂર્ણપણે નિષ્ણળ ગયા હોય તેવી ક્ષારીય જમીનમાં પણ પ્રોમ ખાતર અત્યંત લાભદારી છે.
  - બનાસ ગોબરધન પ્રોમ એ જમીનમાં સૂક્ષ્મ જીવોની વૃદ્ધિમાં વધારો કરે છે. તે ઉપરાંત તેમાં રહેલ બેક્ટેરિયાના કારણે જમીનમાં રહેલ અલભ્ય ફોસ્ફરસને લભ્ય સ્વરૂપમાં પરિવર્તિત કરે છે.

કૃપિ સંજીવનીના શાયદા

- છોડને જરૂરી તમામ પોષક તત્વો પુરા પાડે છે.
  - છોડના વૃધ્ય અને વિકાસમાં મદદરૂપ બને છે.
  - પાકમાં પૂર્તિ ખાતરના પ્રમાણમાં ઘટાડો કરે છે.
  - પાકમાં કલોરોફિલનું પ્રમાણ વધારી પાક લીલોછમ રાખે છે.
  - પાકની ઊંચાઈ અને દાણાની સંખ્યા વધારવામાં મદદ કરે છે.
  - પાકના ઉત્પાદનમાં વધારો કરે છે.
  - પાકની રોગ-પ્રતિકારક શક્તિમાં વધારો કરે છે.
  - માઈક્રો બાયોલોજીકલ પ્રવૃત્તિમાં વધારો કરે છે.
  - પાકની પાણીની જરૂરિયાતમાં ઘટાડો કરે છે.

કષિ સંજીવની વપરાશની રીત પ્રમાણ

- २५ लिटर बनास कृषि संचावनी २०० लीटर पाणीमां भीक्ष करीने कुवारा, टपक, ड्रेनीग के पियत द्वारा प्रति एकर मुऱ्याब (पाडने सीजनमां त्राण थी चार वार आपूर्व.)
  - पॅपमां छंटकाव ५० भिली प्रति १ लिटर पाणीमां

વापरवानी रीत

- સારા પરિણામ માટે સંગ્રહ તેમજ વપરાશ કરતી વખતે છાંયડાવાળી જ્યામાં રાખવી.
  - વપરાશ કરતાં પહેલાં બોટલને પુરેપુરી હલાવવી.

ડી.એ.પી./એસ.એસ.પી./એન.પી.કે. ખાતરની જગ્યાએ

A white bag with blue letters NPK.

કેમિકલ ખાતરોથી છૂટકારો મેળવવા માટે

બનાસ ગોબરધન પ્રોમે

બનાસ ગોબરધન
સેન્ટ્રીય ખાતર

બનાસ વૃક્ષ અને વિકાસ માટે ઉપરથી છંટકાવ માટે

बनास कृषि संज्ञवनी
(दिवस पछी २५ लिटर प्रति एकर)

બનાસ કૃષિ સંજીવની
૬૫ દિવસ પછી ૨૫ લિટર પ્રતિ એકર)

બનાસ કૃષિ સંજીવની (૮૦ દિવસ બાદ ૨૫ લીટર પ્રતિ એકર) ફારા, ઝીમ, ડેવિંગ કે પિયતમાં

બનાસ સંકુલ સણાદર ખાતે કાર્યરત આધુનિક ટેકનોલોજી સાથે સજ્જ આજનો મોડર્ન ચોકલેટ પ્લાન્ટ

વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રમાઈ મોદીજીના શુભહસ્તે માત્ર દોઢ વર્ષની અંદર બનાસ સંકુલ, સણાદરનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું હતું. આ સંકુલમાં અલગ અલગ પ્રકારના પ્લાન્ટ્સ સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા છે. જેમાં એક ચોકલેટ પ્લાન્ટ પણ છે, જે

બનાસકાંઠના પશુપાલકોએ ભરાવેલા દૂધની મીઠાશને ચોકલેટના માધ્યમથી વિશ્વભરમાં પ્રસરાવે છે. બનાસ સંકુલ, સણાદર ખાતે આવેલ અમૂલ બિંદાજ ચોકલેટ પ્લાન્ટની કુલ ક્ષમતા પ્રતિદિન ૬ મેટ્ન ૨૦૨૨ ના ઓગસ્ટ મહિનામાં શરૂ થયું હતું. અમૂલ બિંદાજ ચોકલેટ (૧૨ ગ્રામ x ૭૫ ટુકડાઓ x ૬ જાર) અહીં વેફર શીટને ઇચ્છિત પરિમાણોમાં કાપીને અને તેને સંયોજન ચોકલેટ સાથે લેયર કરીને બનાવવામાં આવે છે. અમૂલ મિલ્ક ક્રમ્પાઉન્ડ ચોકલેટ બટનો મોગર ચોકલેટ પ્લાન્ટમાંથી પૂરા પાડવામાં આવે છે. કીમ વેફર શીટ્સ ડિસબીસ વેફર્સ અને યશીલ ફૂલ્સ દ્વારા સપ્લાય કરવામાં આવે છે.

પશુપાલકો માટે બનાસ બાયો સી.એન.જી. બન્યો આશીર્વાદ રૂપ

બનાસ તેરી ખેડૂતો, પશુપાલકો અને ગામડાઓના વિકાસ માટે હંમેશા પ્રતિબદ્ધ રહી છે. બનાસ બાયોગેસ સી.એન.જી પ્લાન્ટમાં ગોબરમાંથી ગેસ ઉત્પન્ન કરવામાં આવે છે અને તેને શુદ્ધ કરીને CNGમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે. આ પ્રોજેક્ટ આવતાની સાથે પશુપાલકોને આર્થિક આવકની સાથે ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં સ્વચ્છતાનું નવું વાતાવરણ સર્જયું છે તેમજ બનાસકાંઠા જિલ્લાએ ઉર્જા ક્ષેત્રે આત્મનિર્ભરતા તરફ પગલાં લેવાની સાથે સ્વચ્છ ઉર્જા ઉત્પાદન તરફ પણ સર્કળ શરૂઆત કરી છે. વડાપ્રધાનના માર્ગદર્શન હેઠળ સ્વચ્છ ભારત, વેસ્ટ રિસાયકલિંગ, પર્યાવરણની સુરક્ષા અને દેશના કાર્બન ફૂટ પ્રિન્ટને ઘટાડવા માટે ગોબરધન યોજના શરૂ કરવામાં આવી હતી, જે આજે બનાસ તેરી થકી ખેડૂતોની આવક અને ગ્રીન એનર્જી વધારવાનો પર્યાય બની ગઈ છે. અમૂલ કલીન ફિયુઅલ બાયો CNG કર રેલી એક અનોખો પ્રયાસ છે, ગોબરને બાયોગેસમાં રૂપાંતર કરવાની નવી કાંતિ મારફતે તેરી પ્રવૃત્તિને વધુ પર્યાવરણલક્ષી અને ટકાઉ બનાવવાનો તથા તેરી ક્ષેત્ર સાથે જોડાયેલા પશુપાલકો તેમજ ખેડૂતો માટે આવકનો નવો ખોત

ઉભો કરવાનો એક પ્રયાસ છે. બનાસ બાયોગેસ સી.એન.જી પ્લાન્ટમાં ગોબરમાંથી ગેસ ઉત્પન્ન કરવામાં આવે છે. આ પ્રોજેક્ટ આવતાની સાથે પશુપાલકોને આર્થિક આવકની સાથે ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં સ્વચ્છતાનું નવું વાતાવરણ સર્જયું છે તેમજ બનાસકાંઠા જિલ્લાએ ઉર્જા ક્ષેત્રે આત્મનિર્ભરતા તરફ પગલાં લેવાની સાથે સ્વચ્છ ઉર્જા ઉત્પાદન તરફ પણ સર્કળ શરૂઆત કરી છે. વડાપ્રધાનના માર્ગદર્શન હેઠળ સ્વચ્છ ભારત, વેસ્ટ રિસાયકલિંગ, પર્યાવરણની સુરક્ષા અને દેશના કાર્બન ફૂટ પ્રિન્ટને ઘટાડવા માટે ગોબરધન યોજના શરૂ કરવામાં આવી હતી, જે આજે બનાસ તેરી થકી ખેડૂતોની આવક અને ગ્રીન એનર્જી વધારવાનો પર્યાય બની ગઈ છે. અમૂલ કલીન ફિયુઅલ બાયો CNG કર રેલી એક અનોખો પ્રયાસ છે, ગોબરને બાયોગેસમાં રૂપાંતર કરવાની નવી કાંતિ મારફતે તેરી પ્રવૃત્તિને વધુ પર્યાવરણલક્ષી અને ટકાઉ બનાવવાનો તથા તેરી ક્ષેત્ર સાથે જોડાયેલા પશુપાલકો તેમજ ખેડૂતો માટે આવકનો નવો ખોત

બનાસ બાયો CNG થી થતાં ફાયદાઓ

- બનાસ બાયો CNG બનાવવા માટે પશુપાલકો પાસેથી ખરીદાતા ગોબરનાં લીધે પશુપાલકોની આવક વધી છે.
- બાયો CNG બનાવવાની પ્રક્રિયામાં તૈયાર થતી લીકવીડ ફોર્મનું ખાતર તેમજ ગોબરધન ખાતર થકી જમીનની ફળદુપતા પણ વધી છે.
- જિલ્લામાં રાસાયણિક ખાતરોનો ઉપયોગ પણ ઓછો થયો.
- કુદરતી કૃપિ ઉત્પાદનને પણ પ્રોત્સાહન મળ્યું.
- ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં સ્વચ્છતા જળવાઈ રહી છે.
- આ પ્લાન્ટથી ખેડૂતોને કુદરતી તત્વોવાળું ઓર્ગેનિક ખાતર મળી રહે છે, જે ખુબ જ ફાયદો આપે છે.
- આ ઓર્ગેનિક ખાતર સીધું જ ખેડૂતોને વેચવામાં આવે છે.
- પશુપલાઓ બેતી સાથે ગોબર વૈચીને પૈસા કમાતા થયા છે. પ્રતિ કિલો રૂ. 1 અપાય છે.
- ખેડૂતો પાસેથી ખરાબ થઈ ગયેલા બટાકા ખરીદવામાં આવે છે, જે સામાન્યરીતે કેસી ટેવામાં આવતા હોય છે.
- ગોબરના પૈસા મળતા લોકો હોરને છુટા મુક્તા નથી અને હોરણાંખરથી થતી મુશ્કેલી ઓદૃષ્ટ થઈ છે.

બાયો CNG એ ભારતનો અત્યંત ટકાઉ મોબિલિટી ફ્યુલ વિકલ્પ છે. તે જ્લોબલ વોર્મિંગ ઘટાડવામાં અને પર્યાવરણ સંકષણની દિશામાં નોંધપાત્ર અસરકારકતા દાખલી શકે તેમ છે. અમુલ કલીન ફ્યુલ બાયોસીઅનજ કાર રેલીનો ઉદેશ ભારતના તેરી કેન્દ્રનું પર્યાવરણલક્ષી પાસું દર્શાવવાની સાથે વિશ્વાના દૂધ ઉત્પાદનમાં સૌથી વધુ ટકાવારી સાથે યોગદાન આપવાનો છે ત્યારે તાજેતરમાં ૪ બનાસ તેરીએ

આત્મનિર્ભર ભારતની યાત્રામાં વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોઢી સાહેબના હથ વધુ મજબુત કરવા, ખેડૂતોને પ્રાકૃતિક બેતી તરફ દોરવા અને બનાસકાંઠા જિલ્લાને પુનઃપ્રાપ્ય ઉર્જા ક્ષેત્રે સ્વાવલંબી બનાવવા માટે 'ગોબરધન' પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત જિલ્લામાં ગોબરમાંથી બાયો CNG અને પ્રાકૃતિક ખાતર ઉત્પાદન કરતાં પ્લાન્ટ્સનું નિર્માણ કરવા માટે સુજુકી મોટર કોર્પોરેશન, જાપાન અને નેશનલ ટેરી ટેવલપમેન્ટ સાથે ટોક્યો, જાપાન જાતે ત્રિપદીય કરાર પર હસ્તાક્ષર કરી પ્રગતિના પંથે એક મહત્વનું પગલું બર્યું છે. ઉર્જા ક્ષેત્રમાં બનાસકાંઠાનાં ઉજ્વળ ભવિષ્યને ધ્યાનમાં રાખીને આવનાર ભવિષ્યમાં બનાસ તેરી ખુબાલા (વડગામ), વીછીવાડી (ધાનેરા), આગથળા (લાખણી), ખીમાણા (કાંકરેજ) જાતે બનાસ બાયો CNG સ્ટેશન સ્થાપિત કરશે.

કલીન ફ્યુલ બાયો.સી.એન.જી માં બનાસ ડેરીની કામગીરી

ઉલ્લેખનીય છે કે દેશમાં સૌપ્રથમ ગોબરમાંથી બાયો CNG ગેસ બનાવવાનો શ્રેય બનાસ તેરીને જાય છે. ખેડૂતોની આવક વધારવા માટે બનાસ તેરીએ ખેડૂતો પાસેથી ગોબર ખરીદી ગોબરમાંથી બાયો CNG બનાવવાની શરૂઆત કરી. બનાસ તેરીએ શરૂ કરેલા બાયો CNG પ્લાન્ટનો લાભ સમગ્ર ગુજરાત રાજ્યમાં થાય તેવા ઉમદા હેતુથી અમુલ બનાસ અને NDDDB ના સંયુક્ત ઉપકર્મે બાયો CNG ગેસ સ્ટેશનની સંખ્યા વધારવા તકનીકી તેમજ આર્થિક મદદ માટે જાપાન ની સુજુકી કંપની સાથે MOU કરવામાં આવ્યા છે.

સુજુકી મોટર કોર્પોરેશન, નેશનલ ટેરી ટેવલપમેન્ટ બોર્ડ (NDDB) સાથે મળીને બનાસ તેરી પશુ છાણ આધારિત બાયો CNG પ્લાન્ટ સ્થાપવા જઈ રહી છે. કેમાં સુજુકી મોટર કોર્પોરેશન તકનીકી તથા આર્થિક સહાય સાથે મદદરૂપ થશે.

જાપાનમાં ભારતના રાજ્યું શ્રી સિબી જ્યોર્જની હાજરીમાં આજે જાપાનના ટોક્યો જાતેના ભારતીય દૂતાવાસમાં શ્રી ટી સુજુકી (પ્રમુખ, સુજુકી મોટર કોર્પોરેશન, જાપાન), શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી (અધ્યક્ષશ્રી ગુજરાત વિધાન સભા તથા ચેરમેન - બનાસ તેરી), શ્રી મીનેશ શાહ (ચેરમેન - એનડીઓબી), શ્રી જ્યેન મહેતા (મેનેજિંગ ઇરેક્ટર - જી. સી. એમ. એમ. એફ. - અમુલ) અને શ્રી સંગ્રામ ચૌધરી (મેનેજિંગ ઇરેક્ટર - બનાસ તેરી) દ્વારા આ અંગેના એગ્રીમેન્ટ ઉપર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા છે. આગાઉ બનાસ તેરીએ ડિસેમ્બર 2022 માં સુજુકી અને NDDB સાથે એમઓયુ પર હસ્તાક્ષર કરીને આ અંગેની વાટાવાટો શરૂ કરી હતી. આ પ્રોજેક્ટનો ઉદેશ ભારતને સ્વચ્છ બનાવવા અને ખેડૂતોને તેમના પશુપાલન વ્યવસાયની આડપેદાશોમાંથી વધારાની આવક મેળવવામાં મદદરૂપ થવાનો છે. પશુઓના છાણમાંથી મેળવાયેલી બાયો CNG ની આ કલીન એનજિમાંથી ગ્રીન હાઇડ્રોજન તેમજ લિક્વિડ બાયો-મિથન (LBM) નું ઉત્પાદન કરી ગ્રીન એનજિના બ્રોટ તરીકે વધુ ઉપયોગ કરી શકાશે.

બનાસ તેરી અને સુજુકી કંપની સાથે કરાયેલા કરારો મુજબ ગુજરાતના બનાસકાંઠા જિલ્લામાં ૨૦૨૫ સુધીમાં પ્રારંભિક તબક્કામાં ૪ બાયોગેસ પ્લાન્ટની સ્થાપના કરવામાં આવશે.

તમામ પક્ષોની પરસ્પર સમજૂતી મુજબ આ પ્લાન્ટોની સંખ્યા વધારો પણ કરવામાં આવશે. આ પ્લાન્ટો પ્રદૂષણ ઘટાડવામાં અને પર્યાવરણને જાળવવામાં નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવશે. અંદાજિત ૨૩૦ કરોડાં કુલ રોકાણ સાથે ગ્રીન અને કલીન એનજિ ઉત્પન્ત કરશે. CNG વાહનો માટે બળતણાનું વિતરણ કરવા માટે દરેક પ્લાન્ટની સાથે બાયોગેસ ફિલિંગ સ્ટેશનો સ્થાપવામાં આવશે. તદઉપરાંત જૈવિક બેતીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે જૈવિક ખાતર (ગોબરધન)નું ઉત્પાદન પણ આ બાયોગેસ પ્લાન્ટની થકી કરવામાં આવશે.

બનાસ તેરીના ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીનું કહેવું છે કે, "આ પ્રોજેક્ટ થકી આત્મનિર્ભર ભારતનાં સ્વભાવિત માનનીય વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોઢી પ્રેરિત ગોબરધન પ્રોજેક્ટ થકી સ્વચ્છ ઉર્જા અને પ્રાકૃતિક બેતીના ક્ષેત્રે હરાણફાળ ભરવા બનાસ તેરી જઈ રહી છે. નેટ કાર્બન ન્યૂટ્રાલિટી તથા સરક્યુલર ઇકોનોમીને હાંસિલ કરવા માટે એક પારોઢનું પગલું છે. હરિયાળું ભારત અને ખેડૂતોની આવક વધારવાના પ્રયાણ છે. ખેડૂતોના હિત માટે અમને આજે આ મહત્વકાંક્ષી પ્રોજેક્ટમાં હિસ્સેદાર થવાનો આનંદ છે."

Dr. NIRANJAN SINGH BHAYAL

S/O MANJU KANWAR
&
DEVI SINGH BHAYAL

રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રત્જી અને ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈની વિશેષ ઉપસ્થિતિમાં યોજાયો બનાસ મેડીકલનો પ્રથમ દીક્ષાંત સમારોહ

પ્રથમ બોયના ૧૪૦
વિદ્યાર્થીઓને
રાજ્યપાલના હૃતે ડિગ્રી -
સટિફિકેટ એનાયત કરાયા.

જીવનમાં સત્ય બોલવા,
ધર્મનું આચરણ કરવા અને
સ્વાધ્યાયમાં આપાસ ન કરવા
વિદ્યાર્થીઓને
રાજ્યપાલશ્રીની અપીલ.

કાર્યક્રેત્રમાં ટીમવર્કથી
કામ કરી સમાજમાં
ખુશીનું વાવેતર કરજો
અધ્યક્ષશ્રી શંકરભાઈ
ચૌધરી

રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રત્જ અને ગુજરાત વિધાનસભાના અધ્યક્ષશ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીની ગરિમામય ઉપસ્થિતિમાં બનાસ મેડીકલ કોલેજ મોરિયા, પાલનપુરનો પ્રથમ દીક્ષાંત સમારોહ યોજાયો હતો. શ્રી ગલબાભાઈ નાનજીભાઈ પટેલ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ સંચાલિત બનાસ મેડીકલ કોલેજના વર્ષ ૨૦૧૮ની પ્રથમ બોયના ૧૪૦ વિદ્યાર્થીઓને રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્ય દેવપ્રત્જના વરદ હસ્તે ડિગ્રી સટિફિકેટ એનાયત કરી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા. બનાસ મેડીકલ કોલેજની ૨૦૧૮ ની પ્રથમ બોયનું પરિણામ ૮૩.૭૫ ટકા આવ્યું છે. આ કોલેજ જિલ્લા સહીત આજ્ઞાજુનારાજ્યો તેમજ અન્ય જિલ્લાઓના વિદ્યાર્થીઓને શ્રેષ્ઠ સુવિધા અને વ્યવસ્થા સાથે તબીબી શિક્ષણ પૂરું પાડે છે તેમજ અંતરિયાળ વિસ્તારના લોકોને આધુનિક રીતે ઉત્તમ આરોગ્ય સારવાર ઉપલબ્ધ કરાવે છે.

રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રત્જને જણાવ્યું કે, બનાસ મેડીકલ કોલેજ દેશ દુનિયાની એવી કોલેજ છે જે ખેડૂતો અને પશુપાલકોના પુરુષાર્થીની નિર્માણ પામી છે. અહીં આવવાની અત્યંત ખુશી છે એમ જણાવી રાજ્યપાલશ્રીએ દીક્ષાંત કાર્યક્રમનો અર્થ અને મહત્વ સમજાવતાં વિદ્યાર્થીઓને સમાજ જીવનમાં ઉપયોગી સોનેરી સલાહ આપી હતી. રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રત્જને જણાવ્યું હતું કે, ભારતની પ્રાચીન ગુરુકુલ પરંપરામાં પણ ઋષિમુનિઓ પોતાના શિષ્યોને શિક્ષા-દીક્ષા અર્પણ કરી સત્ય બોલવા, ધર્મનું આચરણ કરવા અને અભ્યાસમાં આગસ ન કરવાનો ઉપદેશ આપતા હતા. તેમજે પદવી ધારણા કરતા વિદ્યાર્થીઓને સ્વાધ્યાયમાં-જ્ઞાન ઉપાર્જનમાં કયારેય આગસ નહીં કરવા જણાવી વિદ્યાનો પરમાર્થ, સૌના કલ્યાણ માટે ઉપયોગ કરવા જણાવ્યું હતું. વધુમાં તેમજે માતા-પિતા અને ગુરુજીનોને દેવતુલ્ય ગણી તેમનું આજીવન સન્માન કરવા જણાવી તમામ વિદ્યાર્થીઓ શુભકામનાઓ પાઠવી હતી.

વિધાનસભાના અધ્યક્ષશ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીએ બનાસ મેડીકલ કોલેજના દીક્ષાંત સમારોહ પ્રસંગે કોલેજના પાયાના પથરો સમાન વ્યક્તિઓને યાદ કરી તેમનો જહેર ઋષણ સ્વીકાર કરતાં ધન્યતા અનુભવી હતી. આજનો દિવસ આપણા સૌના માટે સદ્ગુર્યાનો દિવસ છે. રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવપ્રત્જનું સાંનિધ્ય વિદ્યાર્થીઓ માટે જીવનબરનું સંભારણું બની રહેશે એમ જણાવી તેમના આશીર્વાદ અને આશીર્વચનને જીવનમાં ઉતારવા અપીલ કરી હતી. અધ્યક્ષશ્રીએ જણાવ્યું કે, જેમ મધ્યમાંથી કુલોમાંથી રસ કાઢી મધ્ય બનાવે છે એમ પશુપાલકોના પરિશ્રમથી બનાસ મેડીકલ કોલેજ બની છે. આ લાખો પશુપાલકોના આશીર્વાદ સદ્ગુર્ય તમારા પર રહેશે એમ જણાવી જ્યાં કામ કરો ત્યાં ટીમવર્કથી કામ કરવા અને ખુશીઓનું વાવેતર કરવા જણાવી અધ્યક્ષશ્રીએ લોકોના જીવનમાં સેવા રૂપી દીપ પ્રજ્વલિત કરવાના અનુરોધ સાથે શુભાશિષ્ય પાઠવ્યા હતા.

આ પ્રસંગે બનાસ મેડીકલ કોલેજના ચેરમેનશ્રી પી.જે ચૌધરી, હેમયંડ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટીના કુલપતિશ્રી ડૉ. ડિશોર પોરિયા, સરદાર પટેલ કુષી યુનિવર્સિટી, દાંતીવાડાના કુલપતિશ્રી આર.એમ ચૌહાણ સહિત ડિરેક્ટર્સ, ફેલ્લીજ, વિદ્યાર્થી ભાઈ બહેનો અને વાલીઓ મોટી સંઘ્યામાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

પશુપાલક પરિવારોના આર્થિક યોગદાન થકી ચાલતી દેશની એકમાત્ર ખેડૂતોની માલિકીની બનાસ મેડીકલ કોલેજની ૨૦૧૮ની પ્રથમ બોયનું પરિણામ ૮૩.૭૫ ટકા આવ્યું છે. કોલેજની વિદ્યાર્થીની અકબાની નગમા રફીકભાઈએ ૬૦૦ ગુણમાંથી ૬૫૭ ગુણ મેળવી હેમયંડ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં પ્રથમ ક્રમાંક પ્રામ કરી પરિવાર સહિત બનાસ મેડીકલ કોલેજનું નામ રોશન કર્યું છે, જેના થકી જિલ્લાના શિક્ષણ ક્ષેત્રની યશકલગીમાં વધુ એક મોર્ચપીછ ઉમેરાયું છે.

બનાસ ડેરીએ પશુપાલકોને ચુકવાતા દૂધના ભાવમાં કર્યો વધારો

બૃહદ બનાસકાંઠા જિલ્લા સહીત રાજ્યસ્થાનના તમામ દૂધ ઉત્પાદકો દૂધના વ્યવસાય થકી આર્થિક વિકાસ હાંસલ કરી શકે તે હેતુથી બનાસ ડેરીના ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીએ પશુપાલકોના હિતને ધ્યાનમાં રાખીને એપ્રિલ મહિનામાં દૂધના ખરીદ ભાવમાં પ્રતિ કિલો ફેટે રૂપિયા ૧૫ નો વધારો કરવાનો મહત્વપૂર્ણ નિર્ણય કર્યો, જેનો લાભ બનાસકાંઠા જિલ્લાના લાખો પશુપાલકોને ૨૧/૦૪/૨૦૨૪ સવારથી મળતો થયો છે. બનાસ ડેરીએ પોતાના પશુપાલકોને દૂધના પ્રતિ કિલો ફેટ ખરીદ ભાવમાં વધારો કરીને એક મોટી બેટ આપી છે.

બનાસ ડેરીના ચેરમેન શંકરભાઈ ચૌધરીના નેતૃત્વમાં પશુપાલકોને આર્થિક રીતે સંદર્ભ બનાવવા સમયે સમયે દૂધના ભાવમાં વધારો તેમજ પશુપાલકોના હિતમાં નિર્ણયો કરવામાં આવે છે, જેના કારણે બનાસકાંઠામાં પશુપાલનનું પ્રમાણ વધ્યું

છે. દૂધ ઉત્પાદકો દૂધના વ્યવસાય થકી આર્થિક વિકાસ હાંસલ કરી શકે તે હેતુથી ૨૧ અપ્રિલ સવારથી દૂધ મંજીઓને તથા પશુપાલકોને ચુકવાતા દૂધના ભાવમાં પ્રતિ કિલો ફેટે રૂ. ૧૫ નો ભાવ વધારો કરવામાં આવ્યો. દૂધમાં પ્રતિ કિલો ફેટે ભાવ વધારો કરીને પશુપાલન વ્યવસાયને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડ્યું છે. પહેલા પશુપાલકોને રૂ. ૮૦૫ ચૂકવવામાં આવતા હતા, પરંતુ દૂધના ભાવમાં પ્રતિ કિલો ફેટે રૂ. ૧૫.૦૦ નો વધારો થતાં બેંસ દૂધના પ્રતિ કિલો ફેટના ભાવ રૂ. ૮૨૦ ચૂકવવામાં આવશે. જ્યારથી શંકરભાઈ ચૌધરીએ બનાસ ડેરીનું નેતૃત્વ સંભાળ્યું છે ત્યારથી બનાસકાંઠા જિલ્લાના પશુપાલકોના હિતમાં કલ્યાણકારી નિર્ણયો કરવામાં આવી રહ્યા છે. ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી ભાવ વધારો, ભાવફેર અને સતત દૂધના ભાવમાં વધારો કરીને પશુપાલકોને એમની મહેનતના મીઠા ફળ આપી રહ્યાં છે.

**માઁ અંબાના ચરણોમાં શીશ નમાવી પશુપાલકો માટે પ્રાર્થના
કરતાં ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી**

પવિત્ર યાત્રાધામ અંબાજી ખાતે વિધાનસભા અધ્યક્ષ અને બનાસ ડેરી ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી સાહેબ માઁ અંબાની પૂજા અર્થના કરી દિવ્ય દર્શન કર્યા તેમજ મંદિર પર ધ્વજ ચડાવી બનાસકાંઠા જિલ્લાના લાખો પશુપાલક પરિવારોના સર્વાંગી વિકાસ અને સુખાકારી માટે પ્રાર્થના કરી.

બનાસ ડેરીના કર્મચારીઓને અપાઈ સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપની તાતીમ.

આજના ભાગદોડ ભર્યા જીવનમાં દરેક માણસ પોતાની સુખાકારી માટે તમામ પ્રકારની સુખ સુવિધા સાથે જીવન જીવવા માંગે છે, જેના માટે તે સૂચિની દરેક વસ્તુને પોતાના નિયંત્રણમાં કરવાનો પ્રયાસ કરે છે, પરંતુ અત્યારસુધી જે સુખ-શાંતિનો અનુભવ થવો જોઈએ તેનાથી મોટાભાગના લોકો વંચિત છે. તો શું નિયંત્રણ કરવાથી આપણે સર્વ અન્તથાં શાંતિ અને સુખનો અનુભવ કરી શકીએ, તેનો જવાબ બ્રહ્માકુમારી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ કાર્યક્રમમાં છે. સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ રીતે નિયંત્રણ કરવાની મંજુરી આપે છે. સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ તમને તમારી સ્વ-જગૃતિ અને સુખાકારીને સુધારવામાં મદદ કરે છે. સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ તમને તમારા વર્તન, વિચારો અને લાગણીઓને ઉત્પાદક રીતે નિયંત્રણ કરવાની મંજુરી આપે છે. સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ તમને વ્યક્તિગત અને વ્યાવસાયિક બંને જવાબદારીઓમાં વધુ સારું પ્રદર્શન કરવા સક્ષમ બનાવે છે. સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ થકી તમે તમારી શક્તિઓને ઓળખી શકો છો. સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ તમે પડકારોનો સામનો કરી શકો છો. સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ થકી સમયમચ્ચાદાનું સંચાલન કરી શકો છો. સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ થકી તમે તમારા કાર્યો પર દ્વાન કેન્દ્રિત કરી શકો છો.

સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપના લાભો

સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ તમને તમારી સ્વ-જગૃતિ અને સુખાકારીને સુધારવામાં મદદ કરે છે.

સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ તમને તમારા વર્તન, વિચારો અને લાગણીઓને ઉત્પાદક રીતે નિયંત્રણ કરવાની મંજુરી આપે છે.

સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ તમને વ્યક્તિગત અને વ્યાવસાયિક બંને જવાબદારીઓમાં વધુ સારું પ્રદર્શન કરવા સક્ષમ બનાવે છે.

સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ થકી તમે તમારી શક્તિઓને ઓળખી શકો છો.

સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ તમે પડકારોનો સામનો કરી શકો છો.

સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ થકી સમયમચ્ચાદાનું સંચાલન કરી શકો છો.

સેલ્ફ મેનેજ લીડરશીપ થકી તમે તમારા કાર્યો પર દ્વાન કેન્દ્રિત કરી શકો છો.

બનાસ ડેરીએ સ્થાપિત કર્યો એશિયાનો સૌપ્રથમ સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક પનીર પ્લાન્ટ

- સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક પનીર પ્લાન્ટમાં મોટાભાગના સાધનો અને તકનીક સ્વદેશી છે, જે માનવધારાની નરેન્દ્રભાઈ માદીજનાં "મેઝિનાઇન્ડિયા" કોન્સેપ્ટને રજુ કરે છે ચેરમેનશી શંકરભાઈચૌધરી
- બનાસ ડેરીમાં પહેલા મેન્યુઅલ પદ્ધતિથી પનીરનું ઉત્પાદન કરતું હતું, પરંતુ હવે ઓટોમેટિક પદ્ધતિ થી પનીરનું ઉત્પાદન થાય છે.
- સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક પનીર પ્લાન્ટનાં નિર્માણ માટે બનાસ ડેરીએ વૈશ્વિક તેમજ ભારત દેશના સખાયર સાથે ચર્ચા કરીને પ્લાન્ટનું નિર્માણ કર્યું.
- બનાસ પનીર પ્લાન્ટ એ એશિયાનો પ્રથમ સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક પનીર પ્લાન્ટ છે.

બનાસ ડેરીએ પાલનપુર ખાતે પોતાના અન્ય આધુનિક પ્લાન્ટોની જેમ સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક (સ્વચાલિત) 20 MTPD પનીર ઉત્પાદન પ્લાન્ટ સ્થાપિત કર્યો છે. સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક (સ્વચાલિત) પનીર પ્લાન્ટમાં, મોટા ભાગના સાધનો ભારતના છે અને બહુ ઓછા સાધનોની આયાત કરવામાં કર્યા છે. બનાસ ડેરી પાસે સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક (સ્વચાલિત)

આવી છે તેથી આપણે ગર્વથી કહી શકીએ કે પનીર પ્લાન્ટ "મેઝિનાઇન્ડિયા" કોન્સેપ્ટ અંતર્ગત બનાવવામાં આવ્યો છે. બનાસ ડેરી માટે, તે માત્ર સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક (સ્વચાલિત) પનીર ઉત્પાદન લાઈનનો પ્રોજેક્ટ નથી પરંતુ તે મેન્યુઅલ પનીર ઉત્પાદન પ્રક્રિયામાંથી સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક (સ્વચાલિત) પનીર ઉત્પાદન પ્રક્રિયા તરફ સ્થળાંતર કરવાની યાત્રા છે જે ભારતીય ડેરી ઉદ્યોગની પ્રશંસનીય સિદ્ધિ છે. પનીર એ ભારતીય કુટી ચીજ અને ભારતનું પરંપરાગત ઉત્પાદન છે. ભૂતકાળમાં, પનીરનું ઉત્પાદન મેન્યુઅલ પ્લાન્ટમાં કરવામાં આવતું હતું જેમાં કોગ્યુલેશન, હૂપ ફિલિંગ, પ્રેસિંગ, પનીર બ્લોક્સનું કૂલીંગ, કાટિંગ અને પેંકિંગમાં ધણી બધી મેન્યુઅલ કામગીરી હોય છે. મેન્યુઅલ પ્લાન્ટમાં, પનીરની ઇન્ષિટુશન શુણવતા મેળવવી મુશ્કેલ હતી સાથે સાથે પનીરના નિકાસ ધોરણ સાથે મેળ ખાવું મહત્વપૂર્ણ હતું. આથી, બનાસ ડેરીએ પનીર ઉત્પાદનની પ્રક્રિયાને સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક (સ્વચાલિત) બનાવવા માટે ધણી બધી મહેનત અને પ્રયાસ કર્યા છે. બનાસ ડેરી પાસે સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક (સ્વચાલિત)

મેડ ઇન ઇન્ડિયા

સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક પનીર પ્લાન્ટ, બનાસ ડેરી પાલનપુર

પનીર દહીના ઉત્પાદન, પ્રેસિંગ, ફૂલિંગ વગેરેના વિવિધ પ્રક્રિયા પરિમાળો સેટ કરવા માટે વિવિધ પાયલોટ પ્લાન્ટ્સમાં વિવિધ ટ્રાયલ હાથ ધરવામાં આવી હતી. બનાસ ડેરીએ વૈષ્યિક સપ્લાયર તેમજ ભારતીય સપ્લાયર્સ સાથે પનીર ઓટોમેટિક પ્લાન્ટની જરૂરિયાત પ્રમાણે વિવિધ ચર્ચાઓ કરીને સપૂર્ણ કામગીરી પૂર્ણ કરી છે. ઓટોમેટિક (સ્વયંસંચાલિત) પનીર પ્લાન્ટમાં પનીરના ઉત્પાદન માટે વિવિધ સપ્લાયર્સ પાસે વિવિધ તકનીકી હતી, પરંતુ બનાસ ડેરીએ સર્વશ્રેષ્ઠ અને આધુનિક તકનીક અને સંસાધનોની મદદથી ઓટોમેટિક પનીર પ્લાન્ટ બનાવ્યો છે. બનાસ ડેરીએ વિવિધ ટ્રાયલના આધારે તમામ ઉકેલોનું મૂલ્યાંકન કર્યું છે અને ઓટોમેટિક પનીર પ્લાન્ટની અંતિમ ટેકનિકલ જરૂરિયાત પૂરી કરી છે અને તે જ સંપૂર્ણ ઓટોમેટિક (સ્વચાલિત) પનીર પ્લાન્ટના આધારે સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે.

પનીર મેન્યુફ્રેચરિંગ પ્લાન્ટમાં, બનાસ ડેરીએ પનીર મિલ્ક

પ્રી-પ્રોસેસિંગ સાધનો, તમામ સાધનોને જોડવા માટે કન્વેયિંગ સિસ્ટમ પનીર પ્લાન્ટનું હાઈ કોન્ફ્યુલેશન મોઝ્યુલ, ઓટોમેટિક પનીર પ્રેસિંગ, ફૂલિંગ વેંટ્સ,, અલ્ટ્રાસોનિક કટીંગ મશીન, થર્માફોર્મિંગ મશીન, IQF (વ્યક્તિગત રીતે જરૂરી ફીઝિંગ) ઇન્સ્ટોલ કર્યા છે. મલિટિપ્લ વેઇઝર, વર્ટિકલ ફોર્મ ફિલ સીલ મશીન, તાજા પનીર સ્ટિરિલાઈઝર્સ વગેરે. ઓટોમેટિક પનીર પ્લાન્ટમાં, બનાસ ડેરીએ વન વેટ ટુ વન મોડ કન્સેપ્ટ અમલમાં મૂક્યો છે, જેનો અર્થ થાય છે કે એક વેટમાં દૂધનો ચોક્કસ જથ્થો લેવામાં આવશે અને જમાવટ પછી, દહી ટ્રાન્સફર કરવામાં આવશે. એક બીબામાં જે વજન અને પરિમાળના સંદર્ભમાં સમાન બ્લોક રચના તરફ દોરી જાય છે. બનાસ ડેરીએ પનીર પ્લાન્ટમાં સૂક્ષ્મ છિદ્રિત મોલનો ઉપયોગ કર્યો છે જે પનીરની સારી ગુણવત્તામાં પણ મદદ કરે છે. પનીર બ્લોક્સનું અલ્ટ્રાસોનિક કટીંગ સારી કટીંગ સપાટી અને ઉત્પાદનોની સારી ગુણવત્તા મેળવવામાં મદદ કરે છે. પનીર પ્લાન્ટમાં ૧.૨ એમટીપીએચની ક્ષમતા સાથે તાજા અને ફોઝન પનીરનું ઉત્પાદન કરવામાં આવશે. બનાસ ડેરીએ પનીર પ્રોસેસિંગ અને ફૂલીંગ એરિયામાં ઇનબિલ્ટ યુવી સિસ્ટમ સાથે FAV સિસ્ટમ ઇન્સ્ટોલ કરી છે જેથી પ્લાન્ટમાં હવાની શ્રેષ્ઠ ગુણવત્તા હોય જે દૂષિત થવાના જોખમને દૂર કરે છે.

ધારા સમયના સંશોધન, વાર્તાલાપ, ટેકનોલોજીનો અભ્યાસ અને વિચારો આદાનપ્રદાન કર્યા બાદ બનાસ ડેરીએ પ્રયાસ, પરિશ્રમ અને પુરુષાર્થી એશિયાની અંદર પ્રથમ ઓટોમેટિક પનીર પ્લાન્ટનું નિર્માણ કર્યું છે, જેને મેડ ઇન ઇન્ડિયા પણ કહી શકાય. આ ડેરી ઉદ્યોગ માટે એક મોટી સિદ્ધિ છે, જે બનાસ ડેરીને આત્મનિર્ભર બનાવે છે.

બનાસ મેડિકલ કોલેજ, મોરિયા

પશુપાલકોના સંતાનોને ડોક્ટર બનાવવાનું સ્વભાવ સાકાર કરતી ખેડૂતોની માલિકી ધરાવતી દેશની એકમાત્ર સંસ્થા

બનાસદેરીના ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીના પરિશ્રમથી બનાસકાંઠામાં મેડિકલ કોલેજ આવી છે, જેના કારણે પશુપાલકોના સંતાનો સાવ ઓછા ખર્ચ તબીબી શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરીને ડોક્ટર બની રહ્યા છે. આજે ગલબાકાકાએ વાવેલા બનાસના વટવૃક્ષમાં નવી કુંપળો ફૂટી છે અને વૃક્ષ વિશાળ થયું છે.

ગુજરાતમાં શૈત કાંતિ ગ્રામીણ અર્થવ્યવસ્થાને સુદ્રઢ બનાવવા અને ડેરી ઉદ્યોગને વિકસાવવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી છે. શૈત કાંતિ થકી ભારત દેશ દૂધ ઉત્પાદનમાં આત્મનિર્ભર બન્યો, પરિણામે પશુપાલકો આર્થિક રીતે સદ્રત્ત તો બન્યા સાથે સાથે નવી રોજગારીનું પણ સર્જન થયું છે. આ શૈત કાંતિ હવે આશીર્વાદરૂપ બની છે. કારણ કે ડેરીના સહયોગથી આજે પશુપાલકોના સંતાનોને તબીબ બનાવવાનું સ્વભાવ સાકાર થઈ રહ્યું છે.

થરાના અંતરિયાળ એવા નાની પાવડ ગામનાં પ્રજાપતિ પરિવારનાં પુત્રનું ડોક્ટર બનવાનું સ્વભાવ સાકાર થઈ રહ્યું છે. પરિવારના મોબીશ્રી રામાભાઈ પ્રજાપતિ પાસે નવ એકર જમીન અને નવ પશુઓ છે. જમીનમાં ખેતી કરી તેઓ વર્ષે ત્રણ લાખ રૂપિયાની કમાણી કરે છે, જ્યારે વર્ષે બીજા ત્રણ લાખ

રૂપિયાનું દૂધ વેચીને કમાય છે. રામાભાઈ પ્રજાપતિની વાર્ષિક આવક ૬ લાખ રૂપિયા છે. શ્રી રામાભાઈનો મોટો પુત્ર સવજી હોસ્પિટમાં રહીને એમબીબીએસનો અભ્યાસ કરે છે. કોલેજ અને હોસ્પિટની વાર્ષિક ફી ૮,૬૫,૦૦૦ છે. સવજી પણ પોતાના પિતાને ખેતી અને પશુપાલનના વ્યવસાયમાં મદદ કરે, સાથે અભ્યાસ પણ કરે છે. શ્રી રામાભાઈની પુત્રી ધોરણ ૧૨ સાયન્સમાં અને નાનો પુત્ર ધોરણ ૮ માં અભ્યાસ કરે છે. વર્ષે છ લાખની કમાણીમાં પુત્રને મેડિકલમાં અભ્યાસ ઉપરાંત બે સંતાનોને પણ અભ્યાસ કરાવવું શક્ય નહતું, પરંતુ બનાસ ડેરીએ શ્રી રામાભાઈને સક્ષમ બનાવ્યા છે, જેનાથી તેઓ પોતાના સંતાનોને શિક્ષણ આપી શકે.

દીકરાને ડોક્ટર બનાવવાનું સ્વભાવ સાકાર થવાની ખુશીમાં શ્રી રામાભાઈએ સંસ્થાનો આભાર માનતા જણાવ્યું હતું કે મારી વાર્ષિક આવક ૩.૬ લાખ છે, પરંતુ આજના સમયમાં ત્રણ સંતાનોને એક સાથે ભણાવવા ખુબજ મુશ્કેલ છે. એમાં પણ તબીબી શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરવું તો ઘણુંજ મુશ્કેલ છે. પરંતુ ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી દ્વારા ખેડૂતોની માલીકીની જે બનાસ મેડિકલ કોલેજ, મોરિયાની સ્થાપના કરી, બનાસ ડેરી એક યોજના લાગુ કરી કે જે પશુપાલક સતત ત્રણ વર્ષથી દૂધ ભરતા હોય તેમના સંતાનોને મેડિકલ કોલેજમાં એડમિશન મળે તો વર્ષ ૫૦% ફી ડેરી ભરશે. આ યોજનાથી ઓછી કમાણી કરતા પશુપાલકોમાં સંતાનોને ડોક્ટર બનાવવાની આશા જાગી. છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં બનાસ ડેરીએ પશુપાલકોના ૨૬૩ સંતાનોની કુલ ૩૫ કરોડ રૂપિયા ફી ભરપાઈ કરી છે.

બન્યું કારણ કે આ કોલેજમાં ૫૦ ટકા ઝી માફ કરવામાં આવે છે. ન માત્ર એક પ્રજાપતિ પરિવાર પણ ભાબર તાલુકાના તેતરવા ગામનો જોશી પરિવારનો દીકરો પણ તબીબી શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરી રહ્યો છે. આ પરિવારના મોબીશ્રી છે શ્રી જીવરામભાઈ જોશી. એમનો મોટો પુત્ર ધર્મશ જોશી એમબીબીએસનો અભ્યાસ કરે છે તેમજ તેમની બે પુત્રીઓ બીકોમનો અભ્યાસ કરે છે. શ્રી જીવરામભાઈની વાર્ષિક આવક ૪,૩૫,૦૦૦ છે, જેની સામે સંતાનોની વાર્ષિક ફી ૮,૮૦,૦૦૦ છે. આ સ્થિતિમાં બનાસ ડેરી શ્રી જીવરામભાઈના પુત્રની અડધી ફી એટલે કે ૫૦% ફી ભરપાઈ કરે છે, જેના કારણે સાવ સામાન્ય પશુપાલકનું પોતાના પુત્રને તબીબ બનાવવાનું સ્વભાવ સાકાર થઈ રહ્યું છે.

શ્રી જીવરામભાઈ જોશી બનાસ મેડિકલ કોલેજ અને બનાસ ડેરીનો આભાર માનતા જણાવ્યું હતું કે પશુપાલન અને ખેતીના વ્યવસાય કરીને દીકરા દીકરીને તબીબી શિક્ષણ આપવું અશક્ય હોય છે. કારણ કે આજના સમયમાં તબીબી શિક્ષણ અને હોસ્પિટની ફી પણ ૮-૯ લાખની આજુબાજુ હોય છે. તો એક ખેડૂત માટે ઓછી જમીનમાં ખેતી અને મજૂરી કરીને પોતાના બાળકોને શિક્ષણ આપવું અશક્ય છે. પરંતુ બનાસ ડેરી બનાસ મેડિકલ કોલેજમાં તબીબી શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરવામાં માટે ઝી માફી આપી છે, એના કારણે મને હિંમત મળી કે હવે મારા દીકરાને તબીબી શિક્ષણ આપવાનું સ્વભાવ સાકાર થશે. આજે ખરેખર સાચા અર્થમાં મારા દીકરાને ડોક્ટર બનાવવાનું સ્વભાવ સાકાર થઈ રહ્યું છે. તબીબી શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરવા માટે ૫૦ ટકા ઝી નો જે લાખ અમારા જેવા અનેક પરિવારોને આપે છે તેના માટે બનાસ ડેરીના ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી, નિયામક મંડળ અને ડેરી સાથે જોડાયેલા તમામનો

ખૂબ ખૂબ આભાર માનું છે. બનાસકાંઠામાં વર્ષ ૨૦૧૮ સુધી મેડિકલ કોલેજનો અભાવ હતો. મેડિકલ નો અભ્યાસ કરવા યુવાઓને અન્ય જિલ્લામાં જવું પડતું હતું. પણ વર્ષ ૨૦૧૭ માં બનાસ ડેરીએ મેડિકલ કોલેજની માંગ કરી અને સરકારી મંજૂરી મળતા બનાસ મેડિકલ કોલેજ, મોરિયાની સ્થાપના કરી. બનાસ ડેરી એક યોજના લાગુ કરી કે જે પશુપાલક સતત ત્રણ વર્ષથી દૂધ ભરતા હોય તેમના સંતાનોને મેડિકલ કોલેજમાં એડમિશન મળે તો વર્ષ ૫૦% ફી ડેરી ભરશે. આ યોજનાથી ઓછી કમાણી કરતા પશુપાલકોમાં સંતાનોને ડોક્ટર બનાવવાની આશા જાગી. છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં બનાસ ડેરીએ પશુપાલકોના ૨૬૩ સંતાનોની કુલ ૩૫ કરોડ રૂપિયા ફી ભરપાઈ કરી છે.

બનાસ મેડિકલ કોલેજ દેશની અને વિશ્વની એક માત્ર એવી સંસ્થા છે જે ખેડૂતો અને પશુપાલકો દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે. આ બનાસ મેડિકલ કોલેજના માલિકો ખેડૂતો અને પશુપાલકો છે. બનાસડેરીના સ્વ. ગલબાભાઈ નાનાજીભાઈ પટેલ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા આ મેડિકલ કોલેજનું સંચાલન કરવામાં આવે છે. બનાસ મેડિકલ કોલેજ અને સંલગ્ન હોસ્પિટનો લાભ બનાસકાંઠા પૂરતો સિમિત ન રહીને સમગ્ર ઉત્તર ગુજરાતની સાથો-સાથ નજીકના રાજ્ય એવા રાજ્યસ્થાનના નાગરિકોને પણ મળે છે. બનાસકાંઠામાં બનાસ મેડિકલ કોલેજ આવતા રાજ્યના બાળકોને રાજ્ય બહાર તબીબી શિક્ષણ હેતું જવું ન પડે તેવી હકારાત્મક સ્થિતિનું નિર્માણ થયું છે. બનાસડેરીના ચેરમેન શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરીના પરિશ્રમથી બનાસકાંઠામાં આ મેડિકલ કોલેજ આવી છે જેના પરથી એમ કહી શકાય કે ગલબાકાકાએ વાવેલા બનાસના વટવૃક્ષમાં નવી કુંપળો ફૂટી છે અને વૃક્ષ વિશાળ થયું છે.

બનાસકાંઠાની ઘરતી એટલે કાંતિની ઘરતી

બનાસ ડેરીએ ઘાસચારાની સમસ્યા માટે આધુનિક પદ્ધતિ વિકસાવી

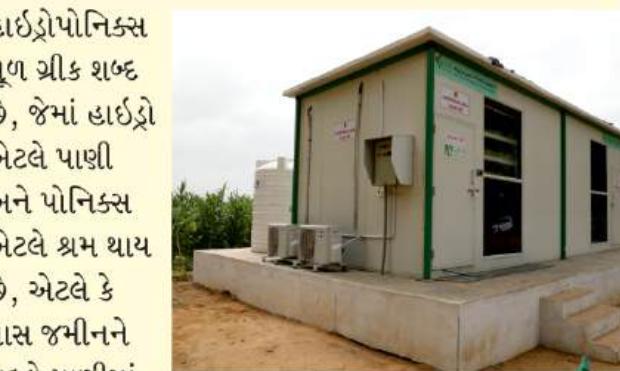
બનાસ ડેરીએ હાઇડ્રોપોનિક્સ પદ્ધતિથી
ઘાસનું મન્જલખ ઉત્પાદન કરી
આત્મનિર્ભર બની છે.

બનાસકાંઠા જિલ્લો મુખ્યત્વે ખેતી અને પશુપાલનના વ્યવસાય સાથે જોડાયેલો જિલ્લો માનવામાં આવે છે. આ જિલ્લામાં છેલ્લા ઘણા સમયથી પાણીની વિકટ સમસ્યા સર્જતા પશુપાલકો તેમજ ખેડૂતોની હાલત કફોડી બની છે. પરંતુ પશુપાલકોને પશુ માટે સરળતાથી ઘાસ મળી રહે છે. તે માટે બનાસ ડેરી દ્વારા ત વર્ષ પહેલા એક હાઇડ્રોપોનિક્સ મશીન તૈયાર કરાયું હતું. જેમાં જમીન વગર પશુઓ માટે ઘાસ તૈયાર કરાય છે.

હાઇડ્રોપોનિક્સ એ ઓટોમેટિક સિસ્ટમ છે, જેની મદદથી જમીન વગર માત્ર પાણીથી ખેતી કરી શકાય છે. પશુઓ માટે પોપણક્ષમ ઘાસચારા માટેની પશુપાલકોની સમસ્યાનો ઉપાય બનાસકાંઠાની બનાસડેરીએ આ ઉપાય શોધ્યો છે. બનાસડેરી છેલ્લા ત વર્ષથી હાઇડ્રોપોનિક્સ ઘાસની મશીન થકી ઘાસની ખેતી કારણે પશુપાલકોને પૂરતું ઘાસચારો પૂર્ણ પડે છે. આ પદ્ધતિમાં માત્ર સાત દિવસમાં જ દાણામાંથી ઘાસચારો તૈયાર કરાય છે અને તે પણ જમીન વગર જે પશુપાલકો પાસે ઘાસચારાની ખેતી કરવા જમીન

નથી. તેવા પશુપાલકો માટે આ હાઇડ્રોપોનિક્સ પદ્ધતિ આશીર્વાદ સમાન છે.

હાઇડ્રોપોનિક્સ પદ્ધતિ શું છે?

હાઇડ્રોપોનિક્સ મૂળ શરીક શબ્દ છે, જેમાં હાઇડ્રો એટલે પાણી અને પોનિક્સ એટલે શ્રમ થાય છે, એટલે કે ઘાસ જમીનને બદલે પાણીમાં ઉગાડવાને હાઇડ્રોપોનિક્સ કહેવામાં આવે છે. આ પદ્ધતિ મુજબ જમીન કરતાં માત્ર ૧૦ ટકા પાણીની જરૂરિયાત રહે છે. ખાસ પ્રકારની પાઈપલાઈનથી સેટઅપ તૈયાર કર્યા બાદ એની જાળવણી માટે માત્ર પોષકતત્ત્વો અને પ્લાન્ટનો નહિંવત ખર્ચ થાય છે. આ પદ્ધતિનો ઈજરાયલ, જર્મની, અમેરિકા અને ચીનમાં ઉપયોગ થઈ રહ્યો છે.

હાઇડ્રોપોનિક્સ ઘાસચારો:

- હાઇડ્રોપોનિક્સ મશીનમાં બીજથી ઘાસ રૂથી ૧૦ ગાણ્યું વધારે પેદા થાય છે.
- ફક્ત ૨ થી ૩ લીટર પાણીના ઉપયોગથી ૧ કિ.ગ્રા. લીલું ઘાસ પેદા થાય છે.
- જમીન વિદોગ્ધા કે ઓછી જમીન ધરાવતા ખેડૂતોને પશુપાલનમાં ખુબ જ ફાયદો થાય તે માટેની શરૂઆત.

BANAS BIOCNG

: ઉજાસ્કોએ કાંતિ :

ગોબરમાંથી બાયો CNGનું ઉત્પાદન કરી પુનઃ પ્રાપ્ય ઉજા ક્ષેત્રે મહત્વની પણેલ

ઉર્જિયાળી કાંતિ : બનાસકાંઠા જિલ્લો બન્યો ઉર્જિયાળો

